

De 'Hollywood Jezus'

Door: dr. Ernest L. Martin

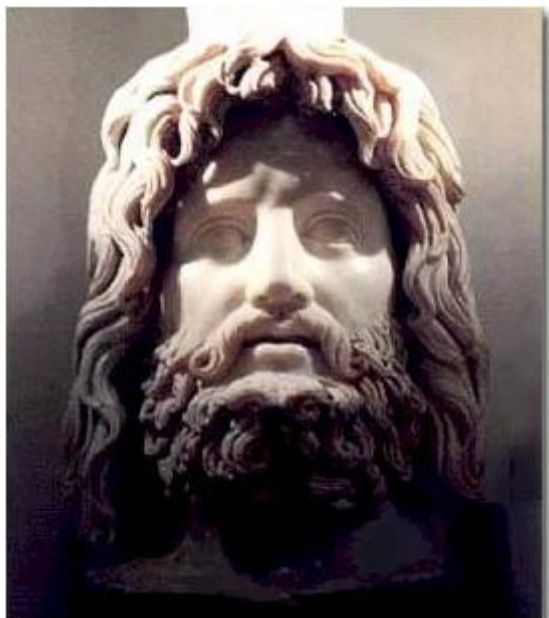
De Schriftteksten zijn letterlijk vertaald vanuit het Engels

Een van de grootste fouten die Hollywood heeft gemaakt ligt in hun uitbeelding van Jezus, toen Hij leerde hier op aarde. De fout komt doordat predikanten, priesters en theologen zelf een vals beeld van Jezus hebben aangenomen, dat nergens lijkt op de ware Jezus die wordt beschreven in het Nieuwe Testament. De afbeeldingen van 'Jezus' die Christenen in hun kerken, huizen, Bijbels en zondagsschoolboeken hebben, zijn die van de uiterlijke kenmerken van de belangrijkste heidense goden van de heidense wereld! Als de apostelen weer tot leven zouden kunnen komen en onze kerken en huizen zouden bezoeken en onze films over 'Jezus' konden zien, zouden ze ontzet zijn over het feit dat Jezus wordt uitgebeeld als de belangrijkste goden van de heidense wereld!

In de vierde eeuw was het gebruikelijk geworden voor vele heidense volken in het Romeinse Rijk (die heel lang heidense goden en godinnen hadden aanbeden) om hun oude goden te gaan identificeren met de nieuwe vereerde Jezus, Maria en de twaalf apostelen (en andere heiligen van het Oude en Nieuwe Testament). Eén speciale god, die de kenmerken van meerdere goden in één verenigd beeld leek samen te voegen, was de Egyptische god Sarapis. Deze god was al 600 jaar beroemd in Egypte en werd nu in het gehele Romeinse Rijk aanbeden. Hij werd gelijkgesteld aan de Griekse Zeus (de oppergod boven alle andere goden), samen met Asclepius (de god van de geneeskunde). Professor Everett Ferguson, in zijn uitstekende werk getiteld *Backgrounds of Early Christianity*, toont een voorbeeld dat de beelden van Asclepius beelden waren 'die Zeus imiteerden en dat zijn portretten kunstenaars beïnvloedden in het schilderen van zowel Sarapis [de Egyptische Zeus] als Christus' (p.114).

Opmerkelijk is dat de heidense god Sarapis uit de vierde eeuw erg veel leek op wat Christenen (in de tijd van Constantijn en later) begonnen uit te beelden als hun 'Jezus.' Op dat moment begonnen de mensen afstand te nemen van de vroege afbeeldingen van Christus uit de voorgaande honderd jaar (die Jezus over het algemeen toonden als jong, baardeloos en met haar als normale mannen - niet met lang vrouwelijk haar). Maar nu, onder Constantijn, wilden de mensen dat Jezus eruit zag als de heidense goden, en zij kozen het model van Zeus, naar de Egyptische weergave van Sarapis (de Egyptische Zeus) om hun nieuwe 'Jezus' te zijn. Wat ze in feite deden was de naam van Zeus (Sarapis) veranderen in Jezus. De mensen bleven Zeus (Sarapis) aanbidden, maar ze noemde hem nu Jezus.

Hieronder een afbeelding van Sarapis.

Sarapis

In de tijd van Constantijn verschenen er afbeeldingen van een nieuw type Jezus onder de Christelijke bevolking van het Romeinse Rijk. Ze kozen de haardracht die kenmerkend was voor de heidense goden en namen die over voor hun 'Jezus.' De foto hierboven is van een buste in het Brits Museum van Sarapis, de Egyptische versie van Zeus (de oppergod van de heidense goden). Zie: *Harper's Dictionary of Classical Literature and Antiquities, article, 'Coma.'*

Let op het lange haar! Zulk lang vrouwelijk haar bij een man is de beschrijving van kwade geesten in het boek Openbaring (9:7,8). En Sarapis wordt altijd afgebeeld met een baard en lang haar. Het is verbazingwekkend dat, sinds de tijd van Constantijn in de vierde eeuw, bijna alle visioenervaringen van mensen die dachten een persoon te zien waarvan zij dachten dat het Jezus was, een langharige 'Jezus' toonden. Dit is niet de Jezus van de Bijbel (hetzij in vleselijke staat op aarde of in goddelijke staat in de hemel). De waarheid is dat de echte Jezus van het Nieuwe Testament (Die zo'n 2000 jaar geleden onder de Joden leefde en leerde) Zichzelf verzorgde door Zijn haar relatief kort te knippen.

Hollywood toont niet alleen Jezus op een verkeerde manier met een baard en lang haar, maar, om wat *couleur locale* toe te voegen aan veel van hun Bijbels georiënteerde films, laten ze ook andere, gewone mensen zien met lang haar - vooral oudere mannen om hen een uitstraling te geven van wijze, langharige aartsvaders. Nogmaals, Hollywood vergist zich. Bijna alle Joodse mannen, vooral in de tijd van Jezus, droegen hun haar kort.

De apostel Paulus zei (1Korinthiërs 11:3-16) dat het een schande was voor een man om lang haar te hebben, omdat de man gemaakt is naar het beeld van God, Die kort haar heeft [in de verschijning van engelen die namens Hem optreden]. Het was gebruikelijk voor Joodse mannen om hun haar te dragen in een kort geknipt model. Eusebius kopieerde de tekst van de Joodse historicus Josephus in *Contra Apion* 1.22, para.173-4. In dit gedeelte citeerde Josephus een vroege heidense schrijver die enkele

unieke kapsels van Joodse mannen beschreef. Josephus laat zien dat de Joden bekend stonden, zoals Eusebius weergeeft, om **'hun korte kapsel'** (*Preparation for the Gospel IX.9, sect 412b*).

Er was een duidelijke reden waarom Joodse mannen (vooral in de dagen van Jezus) de algemene gewoonte hadden om hun haar kort te dragen. De mensen wisten dat de Aäronische priesters de rol van bemiddelaars hadden tussen henzelf en God. Soms namen de priesters de plaats in van mensen bij verzoeken aan God, terwijl op andere momenten de priesters een plaatsvervanger van God werden om aan mensen instructies te geven. In Jezus' tijd waren de meeste Sadduceeën priesters, terwijl de meerderheid van de overige Joden Farizeeën waren. De Farizeeën pasten de Schrift zo toe dat het hele volk Israël moest worden gerekend als priesters (Exodus 19:6) en zij bedachten strenge gebruiken, voor henzelf en het gewone volk, die eigenlijk alleen voor priesters waren ontworpen. En wat was een belangrijk gebruik (het was werkelijk een gebod van God) dat de priesters karakteriseerde in hun hoedanigheid van plaatsvervanger van God voor het volk en de rest van de wereld? Het was een gebod van God dat alle priesters KORT HAAR moesten hebben! Precies, de priesters die dienst deden in de eerste Tabernakel en later in de Tempel in Jeruzalem moesten kort haar hebben, geen lang haar zoals vrouwen dat gewend waren te dragen.

Een dergelijk gebod was van kracht sinds de tijd van Mozes. Hoewel de meeste Nederlandse Bijbelvertalingen Leviticus 10:6 als volgt vertalen: **'Jullie mogen je haar niet los laten hangen'**, hebben andere vertalingen: **'Jullie mogen je hoofd niet ontbloten.'** De Joodse autoriteiten hebben altijd geweten dat dit moet worden weergegeven als: **'Laat jullie hoofdhaar niet lang groeien'** (zie Rashi over Leviticus 10:6; en zo is het ook vertaald in *The Jerusalem Bible*, uitgeverij Koren).

Dit gebod van God werd opnieuw gegeven in de tijd van Ezechiël. **'Zij mogen hun hoofd niet scheren [niet helemaal kaal], of hun haar LANG laten groeien; zij mogen alleen het hoofdhaar knippen'** (Ezechiël 44:20).

Dit toont aan dat de priesters van God (die God vertegenwoordigden voor het volk) uitdrukkelijk werd verboden om lang haar te hebben. Zij droegen hun haar kortgeknipt om de goddelijke handelingen in de Tempel te verrichten, omdat zij door het gewone Joodse volk beschouwd werden als plaatsvervangers van God. Dit was, echter, niet het geval bij sommige heidense priesters, die lang haar droegen om de goden te imiteren die zij aanbaden. Maar Joodse mannen volgden het voorbeeld van hun priesters en droegen hun haar kort. Tenslotte wilden gewone mannen eruit zien zoals God eruit zag [in de verschijning van engelen] en niet als heidense goden, filosofen of vreemde priesters.

Terwijl makkelijk kan worden aangetoond dat gewone Joodse mannen kort haar droegen; was er niet ook een speciale groep onder hen, bekend als Nazireeërs, die hun haar lieten groeien zonder het te knippen?

Alleen wanneer zij onder een Nazireeërgelofte waren (die normaal gesproken 30 dagen duurde en zelden langer dan 100 dagen - zie M'Clintock and Strong, *Cyclopaedia*, vol.VI, pp.881,882) of tijdens korte perioden van rouw (zie vroege Joodse commentaren op Leviticus 10:6) onthielden Joodse mannen zich van kappersbezoek.

Voor hen die levenslang Nazireeër waren was het gebruikelijk om het haar te vlechten (zoals de zeven vlechten van Simson - Richteren 16:13) en de vlechten om het hoofd te winden onder een tulband of een ander hoofddeksel. Simson was een krijgsman en had nooit zijn vlechten lager dan zijn nek willen dragen, zodat ze door zijn vijanden vastgegrepen en afgesneden konden worden. Simson wist dat het afsnijden van zijn haarvlechten het verlies van zijn kracht zou betekenen. Dit

was nu juist het deel van zijn lichaam dat hij zo dicht mogelijk op zijn hoofd wilde hebben. Eén ding is zeker: levenslange Nazireeërs onder de Israëlieten (en die waren zeldzaam) lieten niet hun haar hangen zoals vrouwen dat doen en zoals de 'Jezus' die wij kennen sinds de vierde eeuw wordt afgebeeld.

Jezus, echter, was niet onder een Nazireeër gelofte gedurende Zijn bediening, want Hij dronk wijn en de vrucht van de wijnstok (Mattheüs 11:19) en dit was voor alle Nazireeërs verboden (Numeri 6:3). Hoewel Jezus in de stad Nazareth woonde, was Hij geen Nazireeër [een inwoner van Nazareth werd Nazarener genoemd]. Dit toont aan dat Jezus kort haar had zoals alle normale Joodse mannen uit die tijd. Toen Judas aanwees wie Jezus was op het moment waarop hij Hem overleverde aan de priesters, kuste hij Hem op de wang (Lucas 22:48), in plaats van de man *met het lange haar* aan te wijzen. De simpele waarheid is, dat Jezus kort haar had toen Hij op aarde leefde en leerde en alle vroege afbeeldingen van Hem, die in de honderd jaar voor Constantijn gemaakt werden, tonen Hem ook zonder baard.

Het was algemeen gebruikelijk in het hele Romeinse Rijk in de eerste eeuw, dat mannen kort haar hadden. Zij volgden de voorbeelden van de Keizers van Rome, die altijd kort haar hadden. Paulus verzocht mannen hun haar kort te houden. Zelfs bij de Grieken was het voor mannen de gewoonte om kort haar te hebben, behalve, zoals bij de Joden, in een korte rouwperiode. Charles Goodwin, uit Pusan, Korea, voorzag me van dit citaat uit de Loeb editie van *Plutarch's Moralia on The Roman Questions 267B* - 'In Griekenland, bij tegenspoed, knippen de vrouwen hun haar af en laten de mannen het groeien, want het is de gewoonte dat mannen hun haar knippen en vrouwen het laten groeien' (onderstreping is van mij). Paulus herinnerde zijn Griekse lezers in Korinthe aan deze gewoonte, die hij de natuurlijke manier [instinct] onder de Grieken noemde. Dus, zowel Joodse als Griekse mannen, dragen als regel hun haar kort. Voor Joodse mannen was het zelfs een religieuze plicht.

Dit omdat mannen gekapt zouden worden zoals God [in de verschijning van engelen] en Christus gekapt waren (en zoals de priesters van Israël). Joodse Christenen hoefde dit niet te worden verteld. Zij hielden hun haar al kort. Want een Joodse man met lang haar duidde zijn rouwgedrag aan of dat hij leefde in schande en vernedering. **'Leert de natuur [het instinct] zelf jullie niet, dat als een man lang haar heeft, dat dit een schande voor hem is?'** (1Korinthiërs 11:14).

De meeste filosofen en de meeste van de heidense goden werden uitgebeeld met lang haar. Dio Chrysostomus, de praktiserend filosoof die in de eerste eeuw leefde, vertelde zijn lezers dat hij en andere filosofen hun haar lang droegen (*Oration Thirty-Five*, vol.111. pp.391,401 Loeb ed.). Epictetus in zijn *Discourses* (hfdst. 8) drong er bij mensen op aan niet zo snel de uiterlijke verschijning van de praktiserende filosofen over te nemen, zoals de mantel, lang haar en baard. Volgens Epictetus zouden alleen de ware filosofen zich zo mogen tonen. Omdat Epictetus ongeveer vijftig jaar na de apostel Paulus leefde, is dit opnieuw een bewijs dat gewone Griekse mannen hun haar kort droegen. Maar tegen de vierde eeuw begonnen sommige Christenen te onderwijzen dat Jezus moest worden uitgebeeld als de heidense goden - met een baard en lang haar!

Hollywood heeft nooit de bron willen tonen van de langharige Jezus. Als ze dat zouden doen, dan zou het hen terugvoeren naar het midden van de vierde eeuw, als de bron van de fout. In de honderd jaren die daaraan voorafgingen, lieten de weinige afbeeldingen van Jezus, die in omloop waren, Hem bijna altijd zonder baard zien, jong en met kort haar (en zeker niet met golvend lang vrouwenhaar, zoals Hij tegenwoordig wordt uitgebeeld). De valse langharige Jezus won uiteindelijk de wedstrijd, maar niet zonder protest van enkele vooraanstaande Christelijke theologen.

De volgende ingekorte weergaven van vroege historische documenten laten de weerzin zien van verschillende Christelijke theologen, tijdens en kort na de tijd van Constantijn, tegen de heidense afbeeldingen van Jezus.

Het volgende citaat (ingekort) is uit Eusebius' 'Brief aan Constantia' (de zuster van Constantijn de Grote). Het toont de volslagen minachting van wat er toen gebeurde. Alle woorden tussen haakjes zijn mijn uitleg:

'U schreef me ook over één of andere afbeelding van Christus, die u me wilde sturen. Wat is dat voor ding, dat u de afbeelding van Christus noemt? Ik weet niet wat u ertoe aanzette om te verzoeken dat een afbeelding van onze Verlosser getoond moet worden. Wat voor afbeelding van Christus zoekt u? Is het het ware, onvervalste beeld, dat Zijn essentiële kenmerken draagt [Zijn goddelijke afbeelding], of het beeld dat Hij aangenomen heeft omwille van ons, toen Hij de gestalte aannam van een dienstknecht [Zijn menselijke vorm]?... Toegegeven, Hij heeft twee vormen, en zelfs ik denk niet dat uw verzoek te maken heeft met Zijn goddelijke vorm...

U bent vast en zeker op zoek naar Zijn beeld als een dienstknecht, dat van het vlees, dat Hij aannam omwille van ons... Hoe kan men een beeld zo onbereikbaar en prachtig van vorm schilderen, tenzij... zoals de ongelovige heidenen doen, men dingen wil presenteren die geen mogelijke gelijkenis hebben met wat dan ook...? Want zij [de heidenen] maken zulke afgodsbeelden, als ze iets willen maken waarvan ze denken dat het een god is, of, zoals zij zouden zeggen, één van de helden of iets dergelijks, maar ze zijn niet in staat om een gelijkenis zelfs maar te benaderen en ze geven een nauwkeurig beeld van vreemde menselijke vormen. Zelfs u zou het met me eens zijn dat zulke praktijken voor ons verboden zijn. [Eusebius geloofde dat zelfs een waarheidsgetrouwe afbeelding van Jezus - als die zou bestaan - nog altijd niet toegestaan was bij Bijbels onderwijs.]

Heeft u ooit zelf iets vernomen van een dergelijke gelijkenis in de kerk of van iemand anders? Zijn zulke dingen niet uitgesloten en verbannen door kerken over de hele wereld en weet niet iedereen dat zulke praktijken ons niet toegestaan zijn?

Ooit was er een vrouw, ik weet niet meer precies hoe, die mij een afbeelding bracht van twee mannen in de houding van filosofen [Dio Chrysostomus, Oration Thirty-Five, vol.III, pp.391,401, Loeb ed., verklaarde dat heidense filosofen over het algemeen lang haar droegen] en de vrouw zei dat het Paulus en de Verlosser waren. Ik weet niet waar ze deze informatie vandaan had. Maar om te voorkomen dat zij of anderen kritiek zouden krijgen, nam ik de afbeelding van haar mee naar huis, omdat ik vond dat het niet passend was dat zoiets aan anderen doorgegeven zou worden, zodat we niet gaan lijken op afgodendienaars, en onze God op een plaatje met ons mee zouden dragen. Ik wil nog opmerken dat Paulus ons allemaal mededeelt dat wij ons niet meer aan het vlees moeten hechten; want hij zegt ons dat, hoewel we Christus naar het vlees hebben gekend, we Hem nu niet meer zo kennen.'

Eusebius (die wordt gerekend als de meest ontwikkelde Christen in die tijd en hij was zeker de eerste geschiedschrijver van het Christelijk geloof) was niet de enige die verontwaardigd was over de trend van het afbeelden van Jezus, de apostelen en andere heiligen uit de Bijbel, die toen in zwang was. Anderen tonen ook aan hoe onjuist de kunstenaars waren in hun afbeeldingen en hoe fout hun plaatjes waren vanuit Bijbels oogpunt.

Het volgende citaat is van Epiphanius van Salamis in zijn 'Brief aan Keizer Theodosius' (geschreven ergens tussen 379-395 n.Chr.). De voornaamste rol van Epiphanius was zijn onverzettelijke tegenstand en zijn strijd tegen de ketterijen die toen de Christelijke wereld teisterden. Let op wat hij zei:

'Wie van de oude kerkvaders heeft ooit een afbeelding van Christus geschilderd en het in een kerk of huis geplaatst? [Geen van hen heeft ooit zoiets gedaan.] Welke vroege bisschop heeft ooit Christus onteerd door Hem af te beelden op gordijnen?

Bovendien bedriegen zij die de gelijkenis van [Bijbelse] heiligen op verschillende manieren vormgeven, al naar gelang de opwelling van het moment, soms dezelfde personen als oude mannen, soms als jongemannen, zich bemoeiend met dingen die ze nooit gezien hebben. Want zij schilderen de Verlosser met lang haar en dit door ernaar te raden, omdat Hij een Nazireeër wordt genoemd en Nazireeërs lang haar dragen. Ze vergissen zich als ze proberen stereotypen aan Hem toe te kennen, want de Verlosser dronk wijn, terwijl Nazireeërs dit niet deden.

Ze laten ook bedrog zien door dingen gewoon maar te verzinnen. Deze bedriegers tonen de heilige apostel Petrus als een oudere man met haar en baard kort geknipt; sommigen tonen de heilige Paulus als een man met een terugtrekkende haarlijn, anderen als kaal met baard en de andere apostelen worden getoond met kort geknipt haar. Als de Verlosser dus lang haar had, terwijl Zijn apostelen kort geknipt waren en Hij daardoor dus een ander uiterlijk had, waarom gaven de Farizeeërs en Schriftgeleerden dan een beloning van dertig zilverstukken aan Judas, zodat hij Hem zou kussen en hen laten zien dat Hij degene was die zij zochten? Ze hadden net zo goed zelf of met hulp van anderen Hem kunnen herkennen aan Zijn lange haar en geen beloning hoeven uitbetalen...

Kunt u niet zien, o Godlieffhebbende keizer, dat deze gang van zaken niet aangenaam voor God is? [Welke trend toen door de Christelijke wereld ging.] Daarom smee ik u... dat de gordijnen die zulke valse afbeeldingen van de apostelen of profeten of de Heer Christus Zelf hebben, worden weggehaald uit kerken, doopkapellen, huizen en martyria [plekken waar martelaars werden begraven of geëerd] en dat u ze overhandigt voor de begrafenis van de armen en wat betreft [de afbeeldingen op] muren, dat ze worden witgekalkt.

De afbeeldingen die al verschenen zijn in mozaïeken zijn natuurlijk moeilijk te verwijderen, maar u weet wel welke maatregelen u zou moeten nemen in de wijsheid die God u gegeven heeft. Indien het mogelijk is ze te verwijderen, uitstekend; maar als het onmogelijk blijkt, laat dat wat reeds uitgevoerd is volstaan en laat vanaf nu niemand meer op deze wijze schilderen.'

Vertaling: Anke Pronk-Waterlander

www.pronk-stukjes.nl